

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

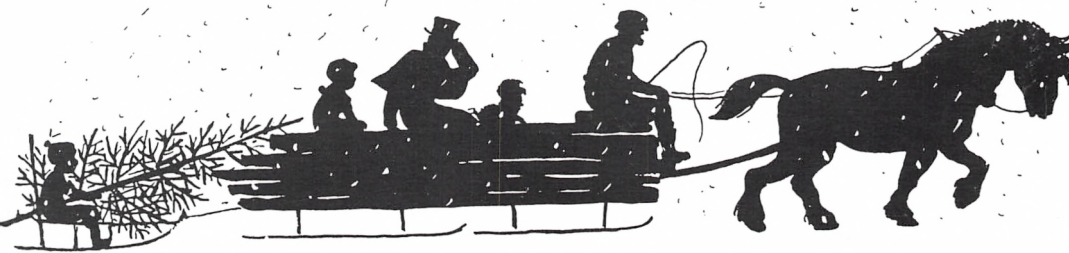
Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

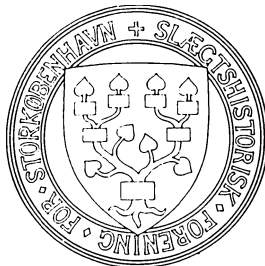
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægt & Staun

4. quartal

1997 :4

ISSN 0107 - 539x

udgives af

SLÆGTSHISTORISK FORENING FOR STORKØBENHAVN

Formand: Jørgen Aasberg
MacDonald Alle 15, 2750 Ballerup - 4497 0171

Kasserer: Erling Dujardin
Digehuset 5, 2670 Greve - 4390 8625

Ansvarshavende
redaktør: Lone Wredstrøm
St. Kongensgade 89, 2., 1264 K - 3332 7913
(**efter kl 18**)

Øvrige redak-
tionsmedlemmer: Bjørn sommer
Åboulevarden 14, 5. tv, 2200 N - 3135 2389
Grethe Aasberg
MacDonald Alle 15, 2750 Ballerup - 4497 0171

Besøg på Mormon-
kirkens slægtshi-
storiske center

Åbningstid:
Tirsdag, onsdag og torsdag kl. 15.00-20.00 samt
fra kl. 17.00 i forbindelse med arrangementerne i
Slægtshistorisk forening for Storkøbenhavn.
Ønsker man at benytte computer, er det tilrådeligt
at bestille tid ved at ringe i god tid til Slægtshisto-
risk Center i åbningstiden - 3834 5570.

Bladet sendes gratis til foreningens medlemmer.

Bladet udsendes 4 gange årligt - sidst i februar, begyndelsen af maj, midt
i august samt midt i december. **Hvis De ikke har fået bladet omkring dis-
se terminer, bedes De rette henvendelse til Deres lokale postkontor.**

Deadline for forslag til artikler er den 01.01., 01.04., 01.07. samt 01.11.

Prisen for enkelte numre af bladet er kr. 10 eller i årsabonnement kr. 40
(4 numre pr. årgang), der kan indbetales på girokonto nr 2 20 86 28.

Kontingent for medlemsskab af Slægtshistorisk forening for Storkøbenhavn
koster kr. 100 - samboende medlem kr. 50 årligt.

Eftertryk med kildeangivelse tilladt.

Meddelelse fra kassereren

Midt i bladet er indhæftet et girokort til betaling af kontingent for 1998. BELØBET ER KR. 100,00.

FOR SAMBOENDE MEDLEM BETALES EFTERFØLGENDE KR. 50,00.

Beløbet bedes betalt senest 1. februar 1998.

Herefter vil man efter 1 rykker blive slettet som medlem.

Sit medlemsnummer finder man trykt bag på dette blad over navnet. Først står 03090 KHC (det er bladets registreringsnummer) så følger medlemsnummeret - mellem nr. 00 og 500 - de sidste 3 nuller er til kontrol.

BLADABONNENTER betaler kr. 40,00 for 1998. Deres abonnementsnummer står også på bagsiden, men er mellem nr. 1000 og 1150.

God Jul & Godt Nytaar

På de følgende sider findes litteraturlister fra 3 af Slægtsforsker-dagens foredragsholdere.

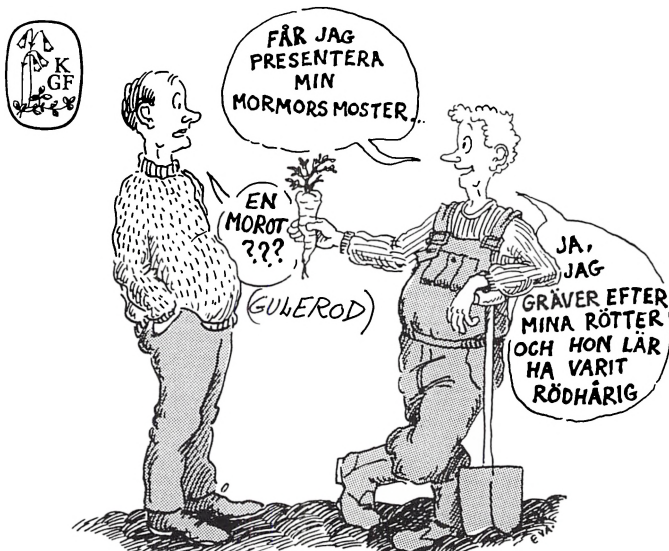
Fra Knud Erik Hansen, er der modtaget følgende:

Knud Erik Hansen: Folk og ejendomme i Ledøje Sogn. En afskrift af "Realregister for Ledøje Sogn" (Matriklen af 1844). Hertil er der udarbejdet et register over adkomsthavere i sognet fra ca. 1844 - ca. 1930.

Knud Erik Hansen: Folk og ejendomme i Smørum Sogn. En afskrift af "Realregister for Smørum Sogn" (Matriklen af 1844). Hertil er der udarbejdet et realregister over adkomsthavere i sognet fra ca. 1844 - ca. 1930.

Begge forefindes på Ledøje-Smørum lokalhistoriske Arkiv, som ligger på Smørum Bygade 35, 2765 Smørum. Åbent torsdag mellem kl. 10 og 13.

Nedenstående vittighed var trykt på et postkort, jeg købte af Kronobergs Genealogiska Förening ved Släktforskar dagarna i Helsingborg

Litteraturliste

Foredrag:Sundhed og sygdom/v. Erik Kann

Brede fremstillinger af historien i al almindelighed:

Gyldendal og Politikens Danmarks Historie, red. af Olaf Olsen
1988ff.

Dansk Social historie, udgivet 1979ff.

Dagligliv i Danmark, red. af Axel Steensberg, 1969ff

Harald Jørgensen:Lokaladministrationen i Danmark indtil 1970
(1985)

Leksikal orientering:

Dansk Kulturhistorisk Opslagsværk, red. af Erik Alstrup og Poul
Erik Olsen bd 1-2 (1991)

Håndbog for danske lokalhistorikere, red. af Johan Hvidtfeldt
(1965).

Salmonsens Konversationsleksikon bd 1-26 (1915ff)

Om arkiverne/arkivalierne:

Niels H. Frandsen:Dansegilde og mordbrand [om retsbetjente]
(1995)

Underdanigst Pro Memoria, indberetninger til amtmænd på
Sjælland med Møn, Lolland-Falster, Bornholm 1720-1860, red af
Grethe Ilsøe og Knud Prange (1992).

Brug sognekommunearkiverne. Rapport til seminaret på
Landsarkivet for Fyn 10/6 1983, red af Poul Thestrup (1983).
Heri:Grethe Ilsøe:Sundhedskommissionsmateriale fra landsognene.

Tidsskrift for Jordemødre nr. 6, 1985. Heri:

Ingelise Rahn:Jordemoderprotokoller.

Knud Faber: Fra Sundhedskollegium til Sundhedsstyrelse (1939)

Hans H. Worsøe: Amtmanden var med til det hele.(1991).

Erik Nørr:Præst og administrator (1981).

Knud Erik Madsen: Det kgl. Sundhedskollegiums arkiv (1980)

Tidsskriftet Arkiv bd. 2 nr 3, 1969. Heri:

Thelma Jexlev:Dødsattester

Personalhistorisk Tidsskrift 1994:2. Heri:

Lisbeth Ulsøe: Vaccinationernes velsignede bivirkninger- for slægtsforskere.

Værker omhandlende specielt lægelige forhold:

Det kongelige Sundhedskollegium 1803-1903 [jubilæumsskrift] (1903).

V.Ingerslev: Danmarks læger og lægevæsen (1873)

Edv. Gotfredsen: Medicinens Historie (1964)

W. Nellemose(red):Danmarks Jordemødre (1935)

Harald Gormsen: Retsmedicin (1967)

F.V. Mansa: Bidrag til Folkesygdommenes og Sundhedspleiens historie i Danmark (1873)

F.A. Uldall: Haandbog i den gjældende civile

Medicinallovgivning for Danmark (1835)

Tidsskriftet Historie X, 1972-74). Heri:Inger Dübeck:

Jordemødre i retshistorisk belysning.

H. Selmer: Den danske Lægestand:Fortegnelse over danske læger i nærværende Aarhundrede med personalhistoriske Noticer (1852)

K. Carøe: Medicinalordningens Historie indtil

Sundhedskollegiets Oprettelse 1803 (1917).

A. G. Drachmann & Axel Hertel: Sundhedslære. En almenfattelig Fremstilling af Sundhedspleiens Anvendelse i det offentliges Tjeneste og i det daglige liv (1880).

F.A.Uldall: Haandbog i Sundhedspolitiet med særlig henblik paa Danmark. (1840).

F. Bremer: Medicinalpersonalet og medicinalanstalterne i det egentlige Danmark udenfor København (1840).

H.P.T. Ørum: Medicinalkort over Danmark (2. udgave 1906)

Signe Mellemsgaard:Distriktslægen og læsøboerne. En medicinsk topografi fra 1859 og dens forudsætninger (1992)

Værker omhandlende statistik:

Gunnar Viby Mogensen m. fl.:Socialhistorie. Kilder og

Studieområder vedr. dansk socialhistorie efter 1890. (1975)

Hans Chr. Johansen:Befolkningsudvikling og familiestruktur i det 18 århundrede (1976)

Danmarks Statistik:Statistiske Meddelelser 4. rk 128 bd. 1

hft:Folkemængde og Administrativ Inddeling 1945 (1946)

Sundhed og Sygdom, litteraturliste, supplement.

Litteratur specielt om landmilitære forhold:

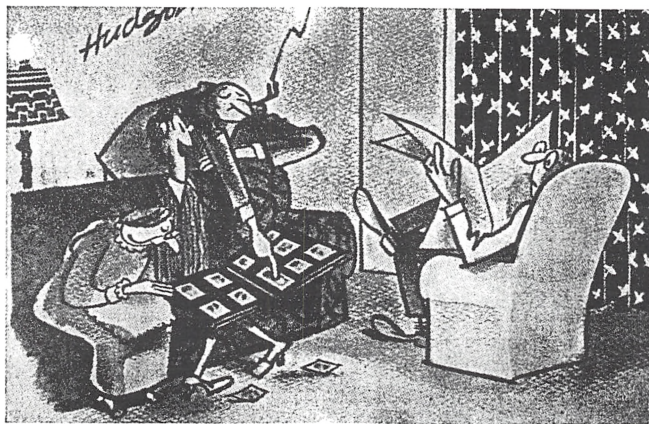
Em, Saugman: Den danske Hørs Lægevæsens Oprindelse og Udvikling gennem Tiderne (1955).

V. Bondesen: Om Sundhedsvæsenet ved en Armee paa Feltfod (1872)

A.P. Møller: Sundhedsvæsenets Ordning ved den danske Hær paa Garnisonsfod (1883)

Poul Freudenthal: Strejftogt over Militærlægevæsenet (Særtryk af "Militærlægen" 3 hefte 1955)

Rigsarkivet og Hjælpebidlerne til dets Benyttelse III.1
FORSVARETS ARKIVER, Hæren 1660-1980 (1984)

**— Der kan du høre, Osvald — ham, du troede var Hugo,
og jeg troede var Albert, er slet ikke Orla . . .
det er Vilfred!**

**Udvalgte publikationer om det danske sundhedsvæsens historie.
Det er en meget ufuldstændig liste.**

Bonderup G. **Cholera-morbro'er og Danmark. Billeder tild et 19. århundredes samfunds- og kulturhistorie.** Århus 1994.

Medicinens historie. **Den jyske historiker.** Temanummer. 72, 1995.

Mellelgaard S: **Distriktslægen og Læsøboerne. En medicinsk topografi fra 1859 og dens forudsætninger.** Odense, 1992.

Petersen N, Blomquist H. **Sundhed. Byråkrati. Politik.** København 1996.
Indeholder Niels Petersens historik over Sundhedskollegiet og en forskningsoversigt med mange litteraturhenvisninger.

Vallgård S. **Sjukhus och fattigpolitik. Ett bidrag till de danska sjukhusens historia 1750-1880.** København 1985, 141 s.

Vallgård S. Læger, sundhedsvæsen og befolkning i det 19. århundrede **Ugeskrift for læger** 4/5 1989:9-15.

Vallgård S. **Sygehuse og sygehuspolitik i Danmark. Et bidrag til det specialiserede sygehusevæsens historie 1930-1987.** Disputats. København: DJØF's forlag, 1992, 399 s.

Vallgård S. Træk af de medicinske ideers historie. **Bibliotek for læger** 1995;187:47-57.

Vallgård S. Har der altid været mange gamle patienter på sygehusene? **Bibliotek for læger** 1995;187(3):254-262.

Vallgård S. "...som et træ til sine grene". Lægestandens specialisering fra slutningen af 1600-tallet til 1917. i **Historiens kultur. Fortælling, kritik, metode.** red. Conninck-Smith N, Rüdiger M, Thing M. København: Museum Tusulanums Forlag, 1997: 81-96.

LOKALPASTEN (LYNGBY) 21.1.97

Publikationer af Anne Løkke om fødselshjælp, børn og børnedødelighed

Familieliv i Danmark, 1600 til 1980'erne. Systime 1986 (nye oplag i 1988, 1990 og 1993, ny revideret udgave udkommer i løbet af december 1996 med titlen: Familieliv i Danmark, 1550 til år 2000). I alt 233 sider. Vedlagt i oprindelig udgave samt 3. korrektur af den nye udgave. Anette Faye Jacobsen medforfatter.

Børnene og deres forældre: 300 års udviklingshistorie. I "Sygeplejersken" nr. 16/17 april 1987. Optrøkt i Joav Merrick m.fl.: Barndom (antologi), Dansk Sygeplejeråd 1988. Side 11-17. Anette Faye Jacobsen medforfatter.

Vildfarende Børn - om forsømte og kriminelle børn mellem filantropi og stat 1880-1920. Forlaget Socpol 1990. 144 sider.

Forældre billeder. Skitser til moderskabets og faderskabets historie. I "Social Kritik" nr. 25/26 1993. Side 6-21.

Døde børn og lokal kultur. I "Journalen, lokal- og kulturhistorisk tidsskrift", nr. 3, juni 1994. Side 3-6.

Præmierede plejemødre - den københavnske filantropi og uægte børn i 1800-tallet. Den jyske historiker nr. 67, 1994. Side 38-60.

No Difference Without a Cause. Infant Mortality Rates as a World View Generator. Scandinavian Journal of History vol. 20:2 1995. Side 75-96.

Børnemanualer - lægers rådgivningslitteratur om småbørn 1770-1920. Den jyske historiker nr. 72, 1995. Side 16-32.

The "antiseptic" transformation of Danish midwives, 1860-1920. I Hilary Marland & Anne Marie Rafferty (red.): Midwives, Society and Childbirth. Debates and Controversies in the Modern Period. Udkommer i serien "Studies in the Social History of Medicine, Routledge, London/New York i maj 1997. 30 sider.

Philanthropist, mothers and doctors. The philanthropic struggle against infant mortality in Copenhagen, 1860-1920. I Birgitta Jordansson og Tinne Vammen (red.): Charitable Women-Philanthropic Welfare 1780-1930. A Nordic and Interdisciplinary Anthology. Udkommer på Odense Universitetsforlag i løbet af 1997. 23 sider.

ÅRETS JULEGAVE

Hans H. Worsøe: Håndbog i slægtshistorie. Politiken, 1997.

"Find dine rødder", Politikens håndbog i slægtshistorie, udkom første gang i 1987. Fem år senere kom 2. udgave med titlen: Politikens håndbog i slægtshistorie. Nu yderligere fem år senere foreligger så 3. udgave af bogen, endnu engang med ny titel. Skal vi mon regne med 4. udgave i 2002?

2. udgave lignede af indhold 1. udgave til forveksling, blot var litteraturhenvisningerne ført ajour. Denne gang er der imidlertid tale om en udgave, der både har ændret udseende og er opdateret med hensyn til indhold. Den er struktureret langt mere i afsnit og underafsnit og bygget op, så begynderen kan starte med første del af bogen, der så efterhånden bliver mere og mere for viderekomne hvad angår kildegrupper.

Afsnittene

Hvad er slægtshistorie. De første oplysninger. Praktiske forudsætninger. Arkiver. Persondata. Slægtshistorie og anden historie. Danmark og verden. Et tilbageblik.

Jeg har gennemgået bogen på den måde, at jeg ikke har gennemlæst den fra side til side, men skimmet den ret grundigt og taget notater undervejs. Endvidere har jeg draget sammenligninger med 1. udgaven. Herved opdager man, at en hel del af teksten fra 1. udgave går igen, blot ombrudt på en ny måde og forsynet med tilføjelser. Desuden er der nu farvebilleder i bogen, layout'et er tospaltet og forsynet med små bokse med eksempler (en edb-kyndig ville sammenligne med dialogbokse). Litteraturlisterne er ført frem til foråret 1997, og der er f.eks. et farvebillede fra auktionen over Erna Hamiltons bo i 1997.

Mit indtryk af bogen er, at det er edb-tidens grundbog i slægtsforskning. Mange steder nævnes edb-registreringen eller mikrofilmspredningen af vigtige kilder som ministerialbøger og folketællinger. Her var det i øvrigt nyt for mig, at man kan bestille microfiche af kirkebøger efter 1891, omend til en ganske anden pris end man er vant til for de "gamle" bøger, idet man må betale for en nyfotografering. Mormonernes slægtshistoriske centre er heller ikke

glemt. De kunne måske være omtalt lidt mere fyldestgørende, men det vil jeg komme tilbage til. Bl.a. nævnes på side 18 en fyldig rapport fra et internationalt mormonmøde i 1980.

EDB-Nyheder

På side 27 møder man det første eksempel på edb-æraen. Her omtales indscanningen af Det Kongelige Biblioteks billedsamling og i samme forbindelse DIS Danmarks særnummer om scanning. Ved andre lejligheder nævnes edb- og internetregistreringer af f.eks. folketællinger og udvandrertisterne fra Udvandrerarkivet, ligesom man hører om de cd-rom-muligheder der er inden for dansk slægtsforskning (dog nævnes kun, at mormonerne har taget edb i brug, ikke, at de ligger inde med værdifulde slægtsnavneregistreringer på cd-rom).

Bogen har også anført en del internet-adresser til danske arkiver, ligesom der er et afsnit om slægtsforskningsprogrammer på edb (med henvisning til DIS Danmarks særnummer herom). Bogen undlader at tage stilling til bestemte programmer, men overlader afgørelsen til læseren selv.

Opdaterede oplysninger

Personligt er jeg glad for, at der er kommet et nyt afsnit til omkring folkeregistre og cpr-numre. Værdifuldt er det også, at man får detaljeret fortalt om Arkibas. (Til oplysning for dem, der ikke har stiftet bekendtskab med Arkibas: Det er de lokalhistoriske arkivers fælles edb-registreringssystem). Registreret partnerskab er også kommet til. Oplysningerne om de slesvigske områder er forsynet med information om, at folketællingen fra 1803 i løbet af i år vil kunne købes på mikrokort, samt at det sønderjyske matrikelstof er blevet eller vil blive overført til Åbenrå i løbet af 1997-98. Landesarchiv Schleswig-Holstein er ligeledes anført med sin nye adresse (det er ikke længere Gottorp slot). Også den påtænkte fælles udflytning af Rigsarkivet og det sjællandske landsarkiv er nævnt. Af nyheder for mig er også planerne om oprettelse af en database over afleverede privatarkiver i løbet af 1997 og 1998.

Hvad er ikke med?

Som anmelder skal man vist også forsøge at påpege fejl og mangler, og der er nogle, men forholdsvis få ud fra mine

forudsætninger, der som nævnt er en kraftig skimning, men ikke en total gennemlæsning.

Først og fremmest undrer man sig over, at forlaget ofrer mange penge på ombyrddning, nysætning og tilføjelser, men ikke på korrekturlæsning. Værket skæmmes af en del trykfejl som f.eks. "Kultursministerium" (side 80), "slægsthistoriker" (side 81), "35.00 arkivalier" (side 101), "karateriseres" (side 172) og "Sveriges Släkforskarförbund" (side 194).

I rækken af internetadresser synes jeg, det havde været relevant at nævne, at man faktisk kan starte sine slægts-historiske undersøgelser af bibliotekernes samlinger hjemmefra ved hjælp af internettet, men adresserne til bibliotekskatalogerne er ikke nævnt. De følger her til glæde for de læsere, der har internet-adgang enten hjemmefra eller fra deres lokale bibliotek:

<http://rexwww.dk> (Det Kongelige Bibliotek).

<http://www.sb.aau.dk/service/database/html>
(Statsbiblioteket i Århus).

<http://www.fkb.dk> (Frederiksberg bibliotek). Denne sidste adresse er så ny, så man ikke kan laste forfatteren for det. Den giver imidlertid adgang til kataloget over den nyeste del af slægtstavlesamlingen, mens vi stadig venter på, at hullet tilbage til 1951 bliver lukket.

Internet-adressen til Dansk Demografisk Database mangler ligeledes, med mindre man ved, at det hører under Dansk Data Arkiv, hvis internet-adresse er nævnt tidligere i bogen. Men så skal man ikke have sprunget i bogen.

Bogen gentager en gammel fejl, nemlig at den danske har havde særlige hvervekompanier i Belgien i årene 1763 til 1810 (side 166). Belgien eksisterede imidlertid først som uafhængig stat fra 1830!

Der er en meget veludbygget litteraturliste bag i bogen, ligesom der er anført trykte kilder med kursiv i teksten. Jeg har derfor undret mig over, at Arne Julins ellers yderst nyttige register til de københavnske folketællinger 1801 ikke er nævnt (findes på LAK og Stadsarkivet), når registeret til 1845-folketællingen er nævnt. Der nævnes også, at ansøgninger til statslige embeder ofte gik gennem amtmanden, men tilsyneladende har Worsøe ikke nævnt sin egen bog i Arkivernes informationsserie: "Amtmanden var med til det hele".

En nyttig artikel af Svend Balslev: "Om ejendomshistoriske undersøgelser i matrikelarkivet" savner jeg også i litteraturhenvisningerne (se Slægt og Stavn 1996 nr. 1 - eller endnu bedre bladet Ejendomsmægleren 1993 nr. 9, hvor de tilhørende illustrationer er tydeligere). Til gengæld nævnes hans tidligere artikel fra 1979.

Jeg kunne godt tænke mig at få nævnt, at mormonernes Slægtshistoriske Centre sælger mikrofiche af de såkaldte locality cards. Ved hjælp af dem kan man dels se ned på sogneniveau, hvor f.eks. de filmede danske arkivalier befinder sig henne, men især, hvilke godser der har besiddelser i de pågældende sogne - ofte er de spredt over flere sogne, og f.eks. kunne stavnsbundne bønder udemærket "flytte" til et andet sogn, blot det hørte under samme gods.

Og heller ikke i denne vejledning i slægtsforskning er jeg stødt på noget særlig brugbart, når man har mistanke eller viden om adoptionsforhold. Det nævnes, at den adopterede person har mulighed for selv at få oplyst sine biologiske forældre, men det kan man ikke bruge til noget, hvis ens slægtning er død (og det er han ofte!). Af samme grund bestræber bestyrelsen sig også for at få et medlemsforedrag i stand i 1998 netop omkring dette emne.

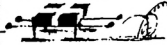
Konklusion

Ovennævnte til trods er bogen særdeles nyttig især for de slægtsforskere, der har mulighed for at benytte sig af mikrofiche, PC, cd-rom og internet i forbindelse med deres forskning. Dertil kommer, at den ser lækker og indbydende ud og er letlæst. Man fornemmer tydeligt ajourføringen. Hvis man kan forvente at få julegaver til 249 kr, vil jeg sige: Gør som jeg og skriv den på ønskesedlen til jul. Skulle man være uheldig ikke at få den, vil den senere indgå i foreningens bibliotek.

Erling Dujardin

Kirkebøgerne fra Helgenæs er bevaret tilbage til 1642. I en årrække forsnyede sognepræsterne dem med små vignetter i marginen, formentlig for hurtigere at kunne orientere sig. Det knælende barn bruges ved dåb af drenge, svøbelsesbarnet ved piger, hænderne med det flammende hjerte ved vielse og ligbåren og den knækkede blomst ved begravelse. Helgenæs kirkebog 1688, original i LA Vib. Fot. Ejv. Rasmussen.

1688.

Døbt d. 12. Februar. Catharina af Siste Lovset for Læbe Ormud. Vær af Siste
for Anne Dominica Sexagesima, 1688

Dom: Septuages: introducerde for vinderudvalget d. 1. Pølsg. hvide mand.
Dom: Sexagesima d. 9-10. Februar. 1. K. for Anne for Siste
for al sammen, d. 10. Anders, sønnen for Svobelsesbarnet for Siste
for Siste i Siste, Mame Anders, 1688

Pædren skænk en de som ofrene med hvide
Hvid som de de tændt i Siste, 1688
Siste som de de tændt i Siste, 1688
Siste som de de tændt i Siste, 1688

Endagen d. 22. feb
for Siste i Siste, 1688
Siste i Siste, 1688

Siste
Siste i Siste
Siste i Siste

Siste i Siste
1688
Siste i Siste

Fæstekontoret

af

Eva Lous

Dansk Kvindesamfund's Århus-kreds oprettede i 1891 et autoriseret Fæstekontor.

Der var flere grunde til, at Dansk Kvindesamfund kastede sig over denne opgave, der blev varetaget dels af autoriserede fæstekontorer, men i stigende grad af ikke-autoriserede.

For det første havde de ikke-autoriserede fæstekontorer et dårligt ry. Pigerne havde ikke sikkerhed for, at de hjem, de blev fæstede til, var ordentlige og levede op til de gensidige aftaler. Udnyttelse på forskellig vis hørte til det almindelige og mange piger blev 'faldne'.

Dansk Kvindesamfund ønskede at skabe et effektivt og billigt arbejdsanvisningssystem til gavn og glæde for både piger og fruer. Pigerne kom til velordnede hjem og fruene fik pålidelige piger med de kvalifikationer, der var ønskede. Navnet 'Dansk Kvindesamfunds Fæstekontor' borgede for kvaliteten.

For det andet var et fæstekontor en mulighed for en indtægt til foreningen, der kunne finansiere andre dele af Dansk Kvindesamfund's virksomhed. Fæstekontoret blev en succes. I perioden fra 1896 til 1919 afleverede Fæstekontoret mere end 10.000 kr. til Dansk Kvindesamfund.

Dansk Kvindesamfund's omsorg for pigerne, der blev fæstede, gav sig udslag i oprettelsen af en håndgerningsskole. Tjenestepigerne fik her mulighed for at dygtiggøre sig i forskellige former for syning og samtidig få åndelig føde i form af højt-læsning fra lødige værker. Byens mange fristelser i form af værtshuse og mænd blev afværget.

I Kvindehistorisk Samling, Statsbiblioteket, findes Dansk Kvindesamfunds arkiver. Københavnskredsen startede sit Fæstekontor allerede i 1888. Herfra findes der i samlingen Tyendeprotokoller for årene 1888 til 1896 og Husbondprotokoller for årene 1896 til 1915.

I protokollerne kan henholdsvis pigerne og deres herskaber følges. Oplysninger om stillingens art: enepige, kokkepige, stuepige, barnepige eller andet, lige som lønnen og tidspunktet for fæste er angivet.

Fæstekontoret i København blev aldrig den lønsomme forretning, som tilfældet var i Århus. Af regnskabsprotokollerne, der foreligger for årene 1887 til 1920, fremgår det, at der de første mange år var underskud, og indsamlinger til kontorets overlevelse en tilbagevendende begivenhed.

Århuskredsens arkiv rummer bl.a. en pakke med breve til og fra Fæstekontoret fra perioden 1902 til 1944. Det er ikke den fuldstændige korrespondance, der er bevaret, men vel et tilfældigt udpluk. Vi kan i dette materiale læse om tjenestepigernes glæder og sorger ligesom fruernes suk og beklagelser og tilfredshed kommer til udtryk. Det er et udvalg af breve fra denne pakke, der er aftrykt neden for.

Selve Fæstekontorets historie kan følges gennem kredsens protokoller.

Nordby den 3die October

Hr. Fæstekontor

De bødes om at skaffe vor Datter Jenssine Kirstine en Plads til Iste November, hun er en Rask og Stærk Pige paa 18 Aar, hun har tjænt hos Bønder siden hun blev Komfirmert men nu har hun Lyst til at lære lit mere, hun er meest Dygtig til Stuepigegjæring, men hun Ønsker nu helst at Deltage i Kjøkkenet med Madlavning ogsaa naar der da er Een at Underviise hende, da hun kan ikke Sel Staa for Madlavning, de er hun for lit kjænt med, ellers kan hun klare sig med de sætter hende til.

Venlig hilsen

Bagemæster Peder Sjørsløv

Nordby paa Samsø

Frue M. Hansen

*De bødes om at meddeele os det saa snart di faaer en Plads.
med megen Actelse*

bagemæster P. Sjørsløv

Nordby Samsø

Brev 1b.

Nordby den 7de October 1902

Gode Frue

Da vi har modtaget deres Anmodning om at sende dem Jenssines Fottegrafi vil jeg skrive dem et par Ord til og bøde dem om at holde os Undskylt, da Jenssine er aldrig bleven Fottegraferet hun har ikke kommen langt omkring og vi har Ingen her i Byen der Fottegraferer, saa vi haver ikke kommen i Tanker om det før, de er ikke Nemt at faa hende Fottegrafeeret da hun var i Aarhus først i Juni Maane og fik sine Tænder trukne ud ved Tandlæge Møller hvor hun skal hen at faa en Ny Overmund saasnart hun kommer til Aarhus, men vi har jo saa tænkt paa at Unvære Tænderne til først i November, derfor er det vi kan ikke skaffe Fottegrafi, men jeg inestaa for, hun er en Pige, di kan Stoele paa, de tør jeg kalde Gud til Vidne paa, og hun er ogsaa en Rank og anseelig Pige i det heele, men hun har Sel skilt sig ved den Plas hvor hun er, da hun har tænkt paa at Reise ind til Cikago hvor hun har en Broder der er Snedker, ham havde hun skreven til om at sende hende Pænge til hjælp til den lange Reise, men de kunde han ikke nu for tiden, da han havde haft stor Bekostning han har nielig bygget Sig sel et Flot Sted, derfor

*er det hun er kommen paa Glidebaene med at faa Plas, her er 2
Bønder der har der got kunne have Brug for hende, men hun
sagde dem Nei, da hun har Lyst til at komme ud at See sig om,
og de har hun jo Gavn af, nu en Venlig Hilsen*

fra baade Os og Jenssine

*di bødes hæflig om at gjøre deres Bedste for at Skaffe Plads da
Pigen er Antagelig nok det behøver di aldrig at tvivle om, med
megen Agtelse,*

Ane Sjørsløv

vores Adresse er

Bagemæster P. Sjørsløv

Nordby, Samsø

Brev 1c.

Nordby den 19de October

Gode Veninde

*Vi takker dem for deres Skrivelse hvor vi seer det er ikke Nemt
at Skaffe Plads til Jenssine, men di være hilset fra hende mange
gange, di maa endelig Sørgе for at Skaffe hende Plads til første
November, om det er dem Mueligt, da hun har ikke Plads læn-*

gere en til første November, derfor bøder vi dem Inderlig om at skaffe hende Plads til den Tid, hvad Lønnen angaar, de vil hun lade sig Nøie med som det kan blive, de har ikke noget at sige, for den første Maanestid, saa kan vi jo see igjen, jeg veed di skal nok blive Glad ved Jensine hvor hun kommer, da hun kan godt uføre sit Arbeide som en Prober Pige, en Venlig Hilsen jeg skal nok betænke dem naar Jenssine kommer til Aarhus. Venlig hilsen fra Jensine nu haaber vi nok, di gjør deres Bedste.
Ane Sjørlev

Brev 1d.

Nordby den 23de October

Gode Veninde

Ja nu har vi lige modtaget deres Skrivelse hvoraf vi seer at de nu har skaffet Jenssine Plads, som hun er meget Glad ved, vi troer det ogsaa er en Plads der passer for hende, hun er Villig til hjælpe til med Børnenes Pløie i enhver Retning, og hun er ogsaa godt Tilfreds med 10 Kroner om Maanen, saa haaber vi nok med Guds Hjælp, næste Fredag di saa skulle faa vores Jenssine at See, da har vi jo den 1ste November om Lørdagen,

nu haaber vi saa di vil Sørge for at Sende Os hendes Bog, da Jenssine skulle Udskrives af Nordby Sogn, ja nu er det mange gange di har haft Uleilighed og Ugifter, men de skal vi nok Vederlægge dem for naar hun kommer til Aarhus, saa haaber vi nok alt gaaer Vel.

*en Venlig Hilsen fra baade Jenssine og hendes Forældre
fra Ane Sjørsløv*

Brev 1e.

Nordby 25/10-1902

Gode Frue.

Nu vil jeg saa selv skrive nogle faa Ord til dem og takke dem for al deres Udlejlighed saa skal jeg nok kom hen at hilse paa dem, jeg tror nok at jeg kommer paa Frejdag men jeg haaber nok at Folken vil tage imod mit Skab da vi ved ingen anden Plads til det.

*Nu en Venlig Hilsen fra mig
Jensine Kirstine Sjørsløv*

Meddelelse fra kassereren.....s.	3
Meddelelser fra redaktøren.....s.	4
Litteraturliste I v/Erik Kann.....s.	5
Litteraturliste II v/Signild Vallgårda.....s.	8
Litteraturliste III v/Anne Løkke.....s.	9
Årets julegave v/Erling Dujardin.....s.	10
Fæstekontoret v/Eva Lous.....s.	15
Indhæftet midt i bladet findes oversigt over forårets foredrag.	

TILLIGE FINDES GIROKORT TIL BETALING AF ÅRETS KONTINGENT.

Brudgomsdragt.

Skallerup Sogn, Arts Herred

Forbrugsstatistik og Økonometri